

ELŐFIZETÉS

BELYEMEN

Egész évre . . . 25.— korona.
Fél évre . . . 14.— korona.
Negyed évre . . . 7.— korona.
Egy hónapra . . . 3.40 korona.

VEDEKEN

Egész évre . . . 22.— korona.
Fél évre . . . 12.— korona.
Negyed évre . . . 6.— korona.
Egy hónapra . . . 3.80 korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, július 21.

Részletharcok
a keleti fronton.Budapest, július 20. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Bukovinában és a Pristlop-nvereg-
től északkeletre nincs nevezetesebb
esemény. Zabienél és Tartarownál a
harci tevékenység tegnap is váltako-
zó erősséggel tartott. A galíciai ha-
tárvonalon, a Dnyestertől északra he-
lyenkint előrsi harcok voltak. Wol-
hyniában a német csapatok az ellen-
séget a Zwiniacetól észak felé húzó
lapálytól nyugatra szorították vissza.
A Stochod beszögelésénél, Kasowká-
tól északkeletre, egy osztrák-magyar
portyázó különítmény meglepően
megtámadta az oroszok egyik előre-
tolt sáncát.

Olasz hadszíntér:

A harci tevékenység általában
csekély, csak a tiroli keleti harcvo-
nal és a karintiai határterület egyes
szakaszán volt az olasz tüzéség tü-
zelése időnként élénkebb.

Délkeleti hadszíntér:

A Wojusa alsó folyásánál csatá-
részás folyik. Egy dél-dalmáciai szig-
et védőcsapata egy olasz repülőgé-
pet lőtt le. A repülőgép elégett, a
bepnülőket ellopták. Horer altabor-
nagy, a vezérkari főnök helyettese.
(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Két buvárhajót súlyosított el
egy torpedójárművünk.

Események a tengeren.

A tizennegyedikről tizenötö-
dikére virradó éjjel egyik tor-
pedójárművünk a középső Ad-
rián egy olasz buvárhajót, ti-
zenkét órával később a déli
Adrián egy ismeretlen nemzeti-
ségű buvárhajót semmisítették
meg. Mindkét buvárhajó legénysé-
géből senkit sem lehetett megmen-
teni. Nekünk nem voltak vesztesé-
geink. Tizenkilencedikén reggel há-
rom olasz tengeri repülőjármű jelent
meg az északi szigetcsoport felett és
néhány bombát dobott le lakott terü-
letekre és horgonyzó, valamint moz-
gásban levő gőznajókra. A legcseké-
lyebb kárt sem tudták előidézni. Két
repülőjárművet leszállásra kényszerít-
tünk. Ezek közül az egyiket, egy
torpedójárművünk sértetlenül leszáll-

litotta. Mindkét repülőjármű személy-
zete, három tiszt és egy altiszt, sér-
tetlenül került fogságba. Hajóhadpa-
ranosnokság.

Erős angol támadások
Longueval visszafoglalásáért.

Lucknái előretoltuk állásunkat.

Berlin, július 20. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A tenger és az Ancre között sok
helyen élénk tüzerharc és számos
járórvállalkozás volt. Az angolok je-
lentékeny erővel támadták meg állá-
sainkat Frommellestől északra és nyu-
gatra. Visszautasítottuk őket és ott,
ahol állásainkba betörniök sikerült,
ellentámadással kivertük. Háromszáz-
nál több fogoly, köztük több tiszt ju-
tott kezünkre. A Somme mindkét
partján új súlyos harcok vannak fo-
lyamatban. Erős angol támadások
vezették be tegnap ezeket a har-
cokat, a folyótól északra, Longue-
val és a bellvillei cserjés ellen, a
hova ellenség ismét benyomult, el-
lentámadásunk előtt meg kellett
hátrátnia. A falu és a cserjés egyes
részeit még tartja. Ma reggel az
egész vonalon, a Fourreaus erdőcs-
kétől a Sommeig, angol-francia tá-
madás indult meg. Az első erős ro-
ham megtört.

A folyótól délre a franciák Belloy
környéken délután két ízben hiába tá-
madtak. Az Estrees-Soyecourt szaka-
szon ma reggel már három ízben
visszavetettük őket. Soyecourtnál az
egyik előreugró árokba szuronyhar-
cban vetettük ki az ellenséget a Somme
mindkét partján. Mindkét fél tüzer-
sége a legnagyobb erőt fejtette ki.

A champagnei arcvonal egyes ré-
szein időnként élénk tüzéségi tevé-
kenység volt. Az Argonneokban akna-
vető harc folyt. A Maas területén
nem történt különös esemény. A Com-
bres magaslaton egy német járórvál-
lalkozásnak sikere volt. Arrasnál,
Peronnesnél Biachesnél és Vermand-
nál ellenséges repülőgépeket lőttünk
le, kettőt közülük. Wintgens és Hoend-
dorff. Hoendori hadnagynak, aki már
július 15-én, mint utólag jelentették,
Peronnestől délkeletre egy francia két-
tedelűt lelőtt, a császár a Pour le me-
rite-rendjelet adományozta.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja:

Az ellenség Rigától délkeletre, az
Ekkau—kekkaui országut mindkét ol-
dalan tegnap délután megújított tá-
madásával sem ért el semmi sikert,
csak súlyos veszteségeit fokozta.
Orosz járőröket és erősebb felderítő
különítményeket mindenütt vissza-
utasítottunk.

Lipót bajor herceg tábornagy had-
csoportja:

Skrobowa vidékén oroszok élénk
kézigránátharcok kapcsán támadtak,
de teljesen visszavertük őket.

Linsingen tábornok hadcsoportja:

Sokultól északra, a Stochod folyó
köznyékében, osztrák-magyar csapa-
tk rövid előretöréssel oroszokat az
első vonalból kivetették, azután terv-
szerűen állásaikba tértek vissza. Luck-
tól délnyugatra német csapatok a
Teresz, Kowio—Jelizarow általános
vonalon állásaikat ismét előretol-
ták. Ellenség az alsó Lipán és Wer-
ben környékén fokozza tüzeit.

Bohmer gróf tábornok hadcsop-
ortja:

Nem volt különös esemény.

Balkan hadszíntér:

Változatlan. Legjelentősebb had-
vezetőség. (Miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

LEGUJABB.

Reggel 2 órakor érkezett
telerőjelentés.

Rotterdam. A Daily Chronicle az
írja, hogy még több német kereske-
delmi tengeralattit építenek és ha-
vonta legalább ötszázmillió értékű
árut szállíthatnak Németországból
Amerikába és viszont Németországba.
Ez Angliára nézve igen veszélyes
lenne és ezért szükséges, hogy az
angol kormány a kereskedelmi ellen-
őrzést úgy észak, mint dél Ameri-
kara is kiterjessze.

Stockholm. A Pétervári Birsevilla
Wjedomosti diplomáciai közből a kö-
vetkezőket jelenti: Miután Amerika a
a Deutschlandot kereskedelmi hajónak
ismerte el a diplomáciai konfliktus az
entente hatalmak és az Egyesült Álla-
mok között elkerülhetetlen. Az entente
nem ismerheti el ezt a kereskedelmet
és a nemzetközi jog is az entente mel-
lett szól. Amerikának ezzel a tennyel
számonia kell.

Koppenhága: Az orosz kö-
vetség, országot csanagtak Te-
herang.

A munkás a háboruban.

Arad, július 20.

Mindenféle egyéni szabadság kisebb lett a háboruban: a munkásé is. A fronton innen levők életét, sorsát, cselekvéseit az a legyelem kormányozza, amelynek neve: háborus érdek. A béke kivívásáig szünetel és nem tud érvényesülni soseféle jog, közöttük a munkásnak az a joga, hogy helyzetének javítását sztrájkjal vívassa ki. A gyáraknak, az üzemeknek működése, amelyek a hadsereg szükségletét, vagy a közellátás anyagját dolgozzák föl, nem szünetelhet és nem akadhat fenn. Ha a munkás erőhatalommal akarja a maga sorsán javítani, az ebből eredő zavarok a tömegeknek és a legjobbaknak lenetnek kárara.

Természetesen, abból, hogy a munkás ma katonai legyelem alatt áll, magánérdekek nem húznak hasznát. Ha voltak egyes üzemek munkaadói részéről ilyen törekvések, azokat nem lehet eléggé emelni. Minden üzemnek, bármennyire is katonai legyelem alatt áll, érdeke, hogy megelégedett, lelki nyugalommal dolgozó munkásai legyenek, a kiknek béréi a mai drágasággal számot veve állapítsák meg és fizessék ki.

Hogy a panaszok, amelyek itt-ott a sajtóban megjelentek, mennyiben voltak alaposak, nem tudni. Általános megelegedtség a háboruban nevezzen képzelhető el. A közéleti kiseb-nagyobb nehézségei, itt-ott fellépő zavarai, a drágaság mindenki-ből panaszt sajtóznak ki és a panaszkodó ember azzal igyekszik legnamarabb enyhíteni fájdalmát, hogy felelős személyeket, bünbakokat keres. Könnyen meglenet, hogy néhol a munkások érhető elégedetlensége olyasmért tette felelőssé a munkaadókat, amikről azok nem tenettek. A nagy publikum csak a háborus konjunktúrákat, az ipar háborus hasznait hallja és emlegeti, de nem gondol arra, hogy ez az ipar a háboru követelte összes feladatoknak: a nyersanyagbeszerzésnek, az üzem folytonosságának és fokozott menetének csak a legnagyobb gonddal és erőmegfeszítéssel tud eleget tenni.

Akár mint van, a kormány gyorsan és erélyesen cselekedett: az eddigi panaszbizottságokat oly hatáskörrel ruházta fel, amely mellett a bizottságoknak a munkások igazságos panaszait fölött módjukban van azonnal dönteni. A panaszbizottságok összetételét is úgy változtatta meg, hogy abban a munkaadó javára nagyjából eltoltságot nem lehet föltételezni. Ha tenát lenne munkaadó, aki a maga javára akarná kihasználni a katonai legyelemet, amely munkasat köti: a panaszbizottság azt megajánlhatja. Ilyestormán, ha a munkás nem ura önmagának, a gyáros se lehet ur a maga gyárában. Mind a kettőnek szabadsága és hatalma fölött áll az a legtöbb és legerősebb szempont, a mely azt kívánja, hogy a győzelem eszközei minél nagyobb energiával teremtsék elő és

hogy addig, a míg azt megszereztük, semminő elégedetlenség, semminő eltolított keserűség ne legyen gyökerét és ne legyen megrontója az itthoni bekének, a nemzet önbizalmának. Abszolút igazság soha sincs és legnemezebb azt a háboru időjén keresni; de ha vannak igaztalanságok, a melyek megszüntetését ép a háboru érdeke kívánja meg, azzal erős kezzel és gyorsan kell végezni.

Öt vagon lisztet kapott ma a város.

(Panaszok a lisztelosztás új rendszere miatt.)

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, július 20.

Ma bizonyossá vált, hogy Varjassy Lajos polgármester teljes joggal tehető meg azt a kijelentését az Aradi Közlöny tudósítója előtt, hogy a liszt ellátás csak néhány napig vált nehézkessé és rövidesen ismét a reális kerékvágásba jut. Ma már elég liszt áll a város rendelkezésére, a polgármesternek sikerült öt vagon lisztet egy tömegben kapnia és mire a régebben kint volt harmincké: vagon felől hazakézdés történt, ami valószínűleg csak napok kérdése, a község zavartalanul megkapja törvényes háttennyiségét.

A készletek tehát rendelkezésre állnak, azonban mint már többször említettük, a liszt elosztás új rendszere ellen rendkívül sok a panasz és megállapítható, hogy nem is alaptalanul. Órák hosszáig kell a városi üzletek előtt ácsorogni azoknak az embereknek, akiknek legnagyobb része napikeresetből él és azoknak az anyáknak, akik magukra hagyják otthon gyermekeiket, felügyelet és gondoskodás nélkül. Fizikailag lehetetlen, hogy két, vagy három hatósági üzlet lebonyolítsa egy egész város details forgalmát. Eltekintve attól, hogy máltánytalan lenne a nagy és kiskereskedőktől elvenni a lisztárutást, a város ellenkező celt érte el újabb intézkedésével, amennyiben a rend helyett zavarok, tumultusok és elégedetlenségek lépnek fel.

Ma megjelent az Aradi Közlöny szerkesztőségében több külvárosi kiskereskedő, akiknek azt a panaszát, hogy őket rendkívül súlyosan érinti a városnak említett intézkedése, teljesen alaposnak és jogosnak kell mondani. Ők érinthetnek azzal a néppel, amely félkőnsént várhatja a lisztet, tehát ők látják és tudják, hogy milyen elégedetlenség uralkodik a perterek között, hogy egész és fél napokat kell eltölteni a városi üzletek előtt, amíg az emberek egy kis lisztet vesznek. A maguk szétválasztásából pedig rámutattak arra, hogy az esetében, ha lisztet nem tudnak árusítani, más cikkeket sem vásárolhatnak és a hatósági üzlet éppen embe foglalkozó egyszemélyesnek állt föltétele. Már pedig augusztus első felét is, hozhat a két üzletnek ép a új, mint mikor liszt árusítás és ezzel összefüggésben jobb ártalmat volt.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma árt a tanácshoz ebben a kérdésben és határozottan vezérelmesnek mondja a városi üzletek priviligizációját. Hangsúlyozza, hogy a napora alatt mindig a fogyasztó közönség érdekeit helyezte az általa képviselt osztályok érdekei fölé, de most tiltakoznia kell ama gondolat ellen, hogy a város asár elvegye a ke-

reskedőktől a lisztárutást, akár pedig hatósági üzletek szaporításával akár lebonyolítani. A kamara foglalkozik azzal az érveléssel, hogy a kereskedők a városon kívül is szállítanak el lisztet, tehát a közönséget megkérősitják és ezért kell megfosztani őket a liszt-ellátástól. Először is ez nincs bizonyítva egyetlen esettel sem, mondja a kamara, másodsor pedig tessék mindenütt a legszigorúbban megkövetelni, kivétel nélkül, a liszt- és kenyérjegyek beszoigálatását és az ellátást szigorúan ellen kell őriztetni.

A közéleti bizottság holnap, a tanács szombatán foglalkozik ezzel a kérdéssel, amelyek megoldását az utolsó napok története megmutatta.

Kiürítik a franciak Reimst

(Az angol kormány veresége az alsó-házban.)

Saját tudósítónak telefonjelentése.

Budapest, július 20.

Zürich. Reimsből jelentik, hogy a fönadsereg-parancsnokság elrendelte Reims teljes kiürítését. Nem lehet tudni, vajon ez az intézkedés nem előjele-e egy Campagneban kezdődő offenzívának.

Rotterdam. A Timesnek jelentik a fönadiszállásról: Az angol operációknak szünetnek kell beállni, hogy a vasárnapi véres romokban megirtult sorokat valahogyan kiegészítsék és hogy ellent tudjanak állni a németek hatalmas nyomásának.

Köln. Clemenceau azt írja lapjában, hogy a vitez francia seregek teljesen kimerültek Verdun körül, abban az ellentámadásban, amelyet a németek által elragadott árok visszafoglalása alkalmával intéztek, azért, hogy ha még nem késő, jöveteleg azokat a hibákat, amelyeket a vezetők a háboru alatt elkövettek.

Genf. Pálla lapjelentések szerint huszonnégy képviselő és ugyaneannyi szenátor Haig angol tábornok meghittasága az angol frontra utazott.

Köln. A Marsellébe érkezett oroszok nem mások, mint Görögországban az ottani orosz konzulátus által besorozott orosz hadkötelesek.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenté: Julius 17-én az angol keleti partvidék tájékán a német tengeralattiak hat angol hajót súlyosztettek el.

Rotterdam. A Nieuwe Rotterdamische Courant londoni jelentése szerint az angol alsóházban a kormány azt a javaslatot terjesztette elő, hogy az általános választások megvitatásának kérdése dolgában küldessék ki egy bizottság. A javaslatot Samuel államtitkár fogalmazta. Carson a javaslat ellen foglalt állást és azzal fenyegetődött, hogy szavazást fog provokálni. Asquith miniszterelnök erre visszavonta a javaslatot. A Daily Mail szerint ez a parlamenti incidens a kormány komoly vereségét jelenti.

Parlamenti elnökök találkozása. Bécsből jelentik: A német birodalmi gyűlés elnökeinek Kempinek kezdeményezésére rendezendő parlamenti elnöki összejövetel szeptember elején lesz Berlinben.

Románia kitart a semlegesség mellett.

(Az újabb oroszofil agitáció kulisszái mögött.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bukarest, július 20.

Bukarest. A lapokat külföldre való változtatásban jarta meg a négyesszövetség Romániához intézett jegyzékéről szóló híradás.

A Bukarester Tagblatt július 18-ai száma vezető helyen világítja meg a négyesszövetség bukaresti diplomáciai hadjáratainak titkait. Van e két részlet ezen érdekes tudósításban, amely már részint az Aradi Közlöny határájáról is tájékoztat, egészen ismeretlen a közönség előtt, egészben véve azonban a bukaresti, mindig jól informált német újság cikke sok új és érdekes adattal szolgál a négyesszövetség romániai tevékenységéről.

Jól informált helyről kiszivárgott hír szerint, három nappal az orosz oktenziva kezdete előtt, Poklevszky orosz követ a négyesszövetség nevében jegyzéket nyújtott át a román kormányoknak. Ezen jegyzékben a négyesszövetség kifejezi azon várakozását, hogy a román kormány igyekezzen fog a román politikát, a melyről pillanatnyilag nem lehet tiszta képzet nyerni, a négyesszövetség iránt barátságossá formálni. A jegyzék a továbbiakban kifejezi, hogy az entente kívánságai teljesítése ellenében hajlandó bizonyos áldozatokra is Romániával szemben, amennyiben azonban ez habozna jóindulatát Oroszország iránt kifejezésre juttatni, a négyesszövetség ezt annak bizonyítékául tekintené, hogy Románia csatlakozott a központi hatalmakhoz, ami Oroszországot arra készítelné, hogy a besszarábiai határon csapatokat összpontosítson.

Körülbelül egyidőben ezen fenyegetésekkel, Anglia a román kormány néni tagjának értesére adta, hogy a szóban forgó áldozat alatt Besszarábia egy részének a románoknak való átadása értendő. Ez a rész: a Dnyesztertől délre és a Kogilniktől nyugatra fekvő terület. Ez esetben tehát Kischenov és Mohilev orosz határvárosok lennének. Kapna azonkívül Románia szénállomás céljaira egy kis szigetet a Dardanelláknál. Ezeknek a kérdéseknek a tisztázására kellett volna Kitchener lordnak előbb Szentpétervárra, majd onnan Bukarestbe utaznia, hogy a román fővárosban a kormánnyal, királlyal és a vezérkarral megállapítsa Románia beavatkozásának módját.

Mikor július 7-én reggel Kitchener halálának híre Bukarestbe érkezett, több román oroszofil politikus már tudott az angol államférfi utjának céljáról. Ezek a főváros első szállodájában már nyolc szobát ki is béreltek Kitchener és kísérete számára. Egyebekben, ha Kitchener szentpétervári utjának lett is volna eredménye, a misszió meggyűsült volna Bukarestben.

Románia összes befolyásos körei annyira meg vannak elégedve az áruszere kérdésében

Németországgal, és Ausztria-Magyarországgal létrejött szerződésével, hogy ezt semmi esetre sem tartanak hivatalosnak anélkül. Ennek járni, hogy meg oroszofil körökben sem viseltetnek bizalommal az orosz fegyverekhez. Román körökben megállapítják, hogy az oroszoknak eddig legjeljebb benyomások sikerült elleneik frontját, ami korántsem olyan eredmény, hogy emiatt a román politika megváltoztatásáról beszélni lehessen.

Bratianu miniszterelnök válasza, amelyet a négyesszövetség jegyzékére adott, általános helyesléssel találkozott az egész közvéleményben.

Románia kijelentette válaszigyzékében, hogy rendületlenül kitart a semlegesség mellett.

Elutasítja Románia azon követelést is, hogy a sajtóban jelentse ki a semlegesség mellett való állásfoglalását, mert ezt a kívánságot nem tartja összeegyeztethetőnek egy független állam méltóságával. Végül, mint semleges állam nem bocsátkozhat tárgyalásokba az esetleges kompenzációk kérdésében sem.

— Nem tudjuk — fejezi be cikkét a Bukarester Tagblatt — mennyiben tarthatnak számat a fentiek hitelességére, bizonyos azonban, hogy a romániai entente barátok heves agitációi Bratianunak a négyesszövetség kérelmeit visszautasító magatartására vezetnek vissza.

Békefogadások csak 1916-ra.

— Téli háborúra készül az entente. —
Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, július 20.

Köln. A Kölnische Zeitung szerint a svájci lapoknak a következőket jelenik Petervárról: Oroszország minden vidékén megállapítják, hogy az egyes falvakban mennyi a munkaerő, a munka és a marha, továbbá a bevetett terület és a gabonakészlet. Ezt a statisztikát a Ruszkoje Szlovo szerint július 28-áig be kell fejezni, úgy, hogy az ősz elején, mikor Oroszország a harmadik háborús esztendőbe fordul, tisztában legyenek az ország gazdasági helyzetével.

— Nekünk — mondja az orosz lap — készen kell állni egy újabb téli háborúra és tudnunk kell, hogyan állunk, mert ez a harmadik téli háború bizonyosan súlyos gazdasági nélkülözéseket fog járni.

Lugano. A milánói lapok jelentik: Az orosz minisztertanács legutóbbi ülésén a jövő téli hadjárat kérdésével foglalkoztak. Sonnino és a hadügyminiszter jelentéseinek meghallgatása után a minisztertanács úgy határozott, hogy ezidő szerint meg nem ocszerű erről határozatot hozni.

Rotterdam. A londoni Lloyd's bezűntette az 1917-re való békekötésre szóló fogadásokat. Nem lehetett ugyanis fogadási arányt megállapítani, mert minden fogadás 1916 éven belüli békekötésre szólt.

Fábián Lajos kitüntetése.

(A Szent István-rend kiskeresztje.)

Arad, július 20.

A hivatalos lap mai száma közli azt a királyi kéziratot, amelylyel az uralkodó egy kiváló embernek négy évtizednél hosszabb ideig tartó közhasznú tevékenységét oly módon jutalmazza, amely módon csak a valóban kiválóknak felé fordul a tejedelmi kegy. Az aradi törvényszék nyugalmába vonuló elnökének, Fábián Lajos dr. kuriai bírónak feldiszítését a Szent István-rend kiskeresztjével a következőleg jelenti a hivatalos lap:

„Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére ur. Fábián Lajos kuriai bírói címmel és jelleggel telruhazott aradi törvényszéki elnöknek, nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, Szent István-rendem kiskeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1916. évi július hó 6-án. Ferencz József s. k. Baró Roszner Ervin s. k.

Mint az Aradi Közlöny megírta, Laban Lajos táblaelnök Aradra jön és személyesen adja át a rendjelet a kitüntetettnek, aki ezzel az alkalommal bucsuzik a földes munkatársaitól.

Mint hogy Aradon még senki sem kapott Szent István rendet, ez alkalommal ismertetjük az érdekes rendszabályokat. A Szent István rendet Mária Terézia királynő alapította 1764. május 5. kiváló érdemek jutalmazására. Az 1764. május 6-án kelt alapszabályzat a rend tagjainak számát 100-ban határozza meg három osztályban, u. m. 20 nagykereszt, 30 parancsnok, 50 kiskereszt, mely számban azonban az egyházi tagok befoglalva nincsenek. A nagykeresztet csak olyanok nyerhetik kik negyedszázadnál hosszabb ideig tudnak kimutatni. Azonban kivételes esetekben a szabályoktól eltérhetnek; hasonló szabály áll fenn a parancsnoki keresztre nézve is, míg a kiskeresztet általában nemcsak nyerhetik, jöllehet újabb időben polgári származásúak is nyerni ez utóbbit. A nagykereszt tulajdonosai a belső titkos tanácsosi címre tartatnak igényt, a parancsnoki keresztrel a grófi vagy bárói, a kiskeresztrel a bárói rangot kérelmezheti a tulajdonos. 1884. július 18. óta azonban a rangemelés fel van tüggészve. A rend ünnepe augusztus 20-án van, nagymestere az uralkodó. Jelvénny mind a három osztálynál egyforma, csak nagyságban különböző; aranysegélyű, sötétzöld zománcozott kereszt, formája mint a Mária Teréziai rendé, fölötté a magyar királyi korona. A kereszt középpajzsa kerek, vörös zománcozott, benne koronás zöld hármashalmon a fehér kettős kereszt, jobbról M(aria) I(eresia) aranyban. A középpajzsa aranysegélyű karikagyűrű fogja körül, benne Publicum Meritorium Praemium. Hátlapján tölgykoszoru, ezen belül fehér alapon S(an)cte S(ephano) Regi Ap(ostolico) arany

belük. Szalagja sötétzöld, bíborvörös központosítással, szélessége az I. osztálynál 10 cm., a II.-nál 5, a III.-nál 3,75 cm. A jelvényt az I. osztály jobb vállán át baloldalon, a II. nyakban, a III. gomblyukban hordja. Az egyházi rendű nagykeresztések a jelvényt nyakukban hordják. Csillaga ezüstből való, gyémántozott, rajta fonér, zöld tölgykoszorúval ékített karikagyűrű, ezen belül vörös alapon a keresztes leírt karmas halom, kereszt és betűk. A nagykeresztések ünnepeles alkalmakkor a jelvényt arany nyakláncra viselik, mely váltakozva a következő tagokból áll: S. S. (Sanctus Stephanus), M. T. (Maria Teresia) és a magyar korona, az első monogram 18, a második 12, a korona 25 szőr fordul elő a láncban, melynek középtagja, melyen a jelvény függ, repülő aranypasszíra, körülötte Stringt Amore feliratu szalag, melyet lombdiszítvány vesz körül. A rend jelvényeit a nagymesteren és a trólikósón kívül a többi rendtagok csak külön engedély mellett ékíthetik drágakövekkel. A rendnek külön öltözete van, vörös bársonytűra, zöld bársonymenete, karmazsinvörös talpával bélelve és hermelinnel szegélyezve. Kalapja vörös bársony, forgója vörös-zöldre zománcozva, kőcsagittal ékítve. Az I. osztály kalapjára és mentéjére tölgylobok, a II. és III. osztályra két, egy szőr és egy keskeny, szél van hímzve.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Lyon Lea.

(R. Gombaszögi Frida és Vágó Béla együttes vendégjátéka.)

Arad közlöny megbeszéléséről.

Arad, július 20.

Aki szereti az exotikumokat, a trópusi forróság parzselő erejét, a szenvedélyek vér-vörös fellángolásait, a leléncolt és felszabadult energiák dühörgő rohamát: annak emlékeztetésért szerezett a Gombaszögi Frida és Vágó Béla együttes játéka. A darabról a szerzők iránt érzett nagy tisztelet sem maradt velünk, a bemutató alkalmával sem, himnuszokat és ezt a véleményünket nem változtatja meg még a ma előadás sem. De de kell vallanunk, hogy kevés darabot ismerünk az újabb magyar irodalomban, amelynek tikkasztó levegőjében, izé hevültektől száraz atmoszférájában több művészi alkalom nyílnék lángoló lelki harcok szemléltetésére, mint a Bródi Sándor darabjában. A két vendégművész itt is az alkalommal. Gombaszögi külföldi művészi egyénisége, buja szépsége tökéletesen odamért az antikusz művészet. Mint egy megérett nevet keleti szomor vagy ósrégi judeal imakönyvekből kiszállott ótetanentomi kárhozatos szépség lépett a darabra a rajról a szavaz, mint az égő paraszak perogtek le, vagy mint a korbácsütés villanása csapnak a mohó szemek közé. Játékának felolvasó színei, mint levegőtmenyeken ke esztől szelvező napfény törték meg a közönség leadótt figyelmét.

Ez a legnyugozott figyelem kísérte a Vágó játékat is. A laudatizmus megkínzott alakját, a meggyötört emberi szív fájdalmas hűnése: olyan életben ama át nekünk, hogy tarasai voltunk a kine: keresztje alatt. A második felvonás nagy jelenete után nyílt színen közönség a taps. Konstantin nagyherceg husz éves látása gát s ez újvág kapulának sok sok értelmességét, a történelmi valószínűségnek est a drámai alakját. Kertész Dező

tetté előttünk elfogadhatóvá. Postirosás nélkül, sok drámai erővel és tűzzel játszott s nemes nevül től ott ahol a szerepe megkívánta. Szép szerepe volt. Z. A.

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután három és fél órakor lesz a nyári idény utolsó délutáni előadása. Előadásra kerül „Volt egyszer” című operett, melynek ez lesz együttes az első délutáni előadása. Róznai György a Nemzeti Színház művésze mellett kezd meg vendégjátékát, a „Fluor”-ban, kedden és szerdán „Egy karrier története” művészetében lép fel. A jövő héten érdekes előadással fejeződik be a nyári idény — Erica Gyula gyogykezelés végeit hosszabb szabadságra megy és bussu feltepett látja a „Lili” operettben. Az előadásban részt vesz Vajda Éva opera énekesnő. R. Gombaszögi Frida pénteken játszik a „Kisasszony tere” című darabban — O vice diadama a fővárosban — es keszögelen hogy zsu- lo: kezdet előtt az előadás lezajlant — a többi szereplők, Hepesue, Szandra, Dali, Varnai stb.

* Vasárnap kerül bemutatásra a Dező című 3 felvonásos társadalmi dráma az Erzsébet-mozgosházban. Watalay Lincoln vegyész-tanár sok évi kísérletezés után egy robbantó anyag készítését talalta föl. Találmányát, melyet a vegyész-tanár szinte korszakalkotónak lehet nevezni, cánonitnak nevezte el. Turner hadnagy, a tanár szép fiatal leányának, Marynak, főlegénye szeretné, ha a tanár találmányát a hadsereg részére adná el, mivel ezzel hazájának véli szolgálatot tenni és így az ő előmenetele is biztosítva lenne. A tanár már hajlandó is volna arra, amikor egy amerikai társaság híhetetlen ösz- get kínál találmányáért. Egy anarohista társaság is értesítést szerez a találmányról és minden uton módon szeretné azt, vagy annak ter- vét megszerezni. Egy kalandornő, Oriol Lidya, az anarohista társaság egyik tagja, miat társalkodónő állást vállal Watalaynál, de se- hogysem tud a találmány közelébe jutni. Csak azt tudja meg, hogy az amerikai társaság egy kiküldöttje, egy mérnök, tárgyal Wathlay-al. Felkeresi hát a mérnököt, hogy kéressel, sőt ha kell, fenyegetéssel tántorítsa el a véteitől. Ezzel azonban csak azt éri el, hogy a mér- nök még jobban vigyáz magára és detektí- vekkel figyelteti meg Lidya-t. A mérnök meg- veszi a találmányt és Lidya folyton nyomá- ban van, hogy azt tőle ellopassa. Haza ut- zásánál észreveszi, hogy kelemetlen üldözöje még a vonatjára is felszállt és követi őt. Egy áhcomason hirtelen és észrevétlenül egy másik vonatra akar átugrani, de a nagy sietésben egy kis patron kiesik zsepeből és mindket vonatot a levegőbe löpöti. Midőn Watalay a borsalmis kalmaztróráról értesül, késéggbesé- sében elhatározza, hogy sok évi szorgalmas munkájának, kísérletezésének eredményét, amely azonban egy sok szerencsétlenséget és bánatot okozott, teljesen megsemmisíti. Leg- közelebb: az U. g. hóse. 3461

* Színház-e a mozi? Megírta az Aradi Közlöny, hogy Erzsébeti Miklós nagyváradi szin- igazgató főjelentést tett a rendőrségnek a nagyváradi mozik ellen azért, mert szerinte bitorolják a „színház” címet. A főkapitány ki- adta az igazgató főjelentését az iparügysz- tálynak, ahol tegnap döntött ez ügyben — még pedig elutasítólag — Danka Endre dr. rendőrkapitány, az iparügysz-tály vezetője. Határozata kimondja, hogy a főjelentésben az

iparügysz-tály ítéletet nem hozhat, mert a kérdés polgári peruttra tartozik s a döntés, illetőleg az ítéletmozgatás a polgári törvényszék joga. Így tehát az érdekes ügy előbb-utóbb a törvényszék elé fog kerülni.

* Nordisk-száger az Apollóban. (A kol- dus hercegnő.) Megható motívumokkal teli művészdrama kerül holnap, pénteken bemuta- tóra az Apollóban. A történet hősnője egy mű- vészhatalmú szegény leány, aki házról-házra jár énekelni. Az emberek csodálattal halgat- ják a gyönyörű leánynak kápráztató hangját s ez a fenomenális hang megragadja egy elő- kező zenebarátnak figyelmét is. A nemes me- cenás segítségével világhíres művész nő válik a színpad ragyogó hercegnőjéből és innen in- dul ki az érdekes, pompás meseszövegű darab az arad felé. Rendkívül finom hang- lat szövi át az egész darabot, szinte egymást érik a frappáns jelenetek. A ragyogó miló, a mesébe illő pazar kiállítás stilszerűen simul hozzá a darabhoz s bőszeges alkalmat nyújt mindez arra, hogy a csodálatos tehetségű Alma Hind ng briliáns alakítást nyújtson. A Nordisk-drama mellett egy remek karrikatu- rájú három felvonásos bohózat kerül színre: A kastély gazdát oszról. A Svencia-filmek legjobbja ez. Szokatlan környezetet tár föl a derűs, kacagtató jelenetekben gazdag darab amely azt figurázza ki, hogyan éneke az egy- szerű emberek, ha uri sorba jutnak. A két da- rab szombaton is műsoron van. 3

* A vadvirág. (Mátray-talm az Urántá- ban.) Egy régi ismerőssel találkoztunk tegnap a színházban, ez alkalommal, mint szerző és rendező. A tőlünk elszármazott Mátray Ernő- ről már sokszor sok szöpet volt alkalmunk írni. Ez a kiváló művész nemcsak mint színész alkot elsőrangú dolgokat, hanem mint szerző és rendező is hírnévre tett szert. Munkássága minden tekintetben művészi tökéletességű és ezért minden olyan film, amely az ő nevét vi- seli, a közönség részére eseményt jelent. A mai kép is elsőrangú művészi alkotás, mert ugy eszekménye, mint kidolgozása tekin elé- ben élvezetes és lendületes. A mezők virágá- nak története van elmondva ebben a képpen, mely keresztül vezet bennünket egy fiatal leány élet-történetén mindaddig, míg hideg zam- marás té. után a virágos rét dalos gyermeke boldogsághoz jut.

Tisztelettel kerjük t. előfizetőin- ket, hogy a lap' kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy alakhelyváltoztatást,ugyszintén a lap megrendelését és beszü- netetést mindenkör a kiadóhiva- tallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkínördö- nál, vagy pénzeszedőnél lea dott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtó- kunba.

Beszélgetés Schartner Sándor dr.-ral.

(Az aradi törvényszék új elnökénél.)

Az Aradi Közlöny tudósítottól.

Arad, július 20.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a magyar igazságügy-miniszter előterjesztésére Schartner Sándor dr. kolozsvári ítélőtáblai bírót az aradi királyi törvényszék elnökevé nevezte ki. Ezzel egyidejűleg megjelent Fábrián Lajos dr. királyi bíró nyugdíjazása és kitüntetése is a hivatalos lapban, melyről lapunk más helyén írunk.

Az Aradi Közlöny mai számában már jelezte, hogy a nagyváradi tábla elnöke tegnap hivatalosan értesítette az aradi törvényszéket az új elnök kiválasztásáról és hogy Schartner dr. valószínűleg augusztus elején foglalja el magas állását. Az elnök, aki a kolozsvári táblától kapott szabadságdíját Aradon tölti, ma fogadta az Aradi Közlöny tudósítóját, akivel a jövő terveiről és a legközelebbi idők teendőiről beszélgetett.

— Folytatni fogom azt és amennyire töltem telik, úgy, amit nagynevű elődöm, Fábrián Lajos királyi bíró megkezdett és ahogy azt csinálta, emondotta. Nekem, ha most programot kellene adnom, igen nehéz lenne a feladat, mert ugyebár egészen más a törvényszék helyzete ebben a háborús világban, mint a béke időben. Feladatomban meghatározásánál az a vezető gondolat, hogy az aradi törvényszék teljesen elérte céljait, mert meggyőződtem arról, hogy meg van vele elegetve egy a teljes hatóság, mint az igazságot kereső közönség. A helyesnek ez az igazságos meghatározása tulajdonképpen magába foglalja azt a programot, melyet egy elnök adhat. A törvényszék egy oly tökéletesen dolgozó gépezet, hogy még az egyes munkasrők beosztásának megváltoztatására sincs ok.

— Néhány függő kérdés van és ezeket mielőbb dűlőre kell vinni. Ilyen a borossebesi járásbírói állásának betöltése, mert mint a hivatalos lap mai száma közli a királyi járásbírói vezetésével a király Nyisztor Sándor máriaradnai járásbírói bizta meg, tehát ez a kérdés már el van intéve. Azt hiszem, hogy Borossebesbe is megfelelő és minden tekintetben megfelelő és helyt álló vezető bírót fogunk kapni.

— Augusztus első napjaiban tartandó teljes ülésen szándékozom letenni a hivatalos esküt. Ennek megtörténte után nyomban meg kell kezdenem a vidéki járásbíróknál a hivatalos vizsgáztatót, ami annál sürgősebb, mert az évnek már egy jó része eltelt.

— Mint említettem egész más a háboru alatt a bíróságok helyzete, mint amilyen lesz a háboru után és nekünk már most be kell rendeznedünk a megváltozó viszonyokra. A perek legnagyobb része a háboru következtében szünetel, már azért is, mert az ügyvédek egy nagy kontingense a harcok során van. A folyóanyagban levő anyagot a bírák feldolgozzák. Azonban a háboru után minden per feléled és ismét olyan ügyforgalom lesz az aradi törvényszéken, sőt mondhatnám még nagyobb, mint amilyen volt béke idején és valószínűleg foglalkozni kell azokkal a kérdésekkel, hogy a bírói letszámot szaporítsuk. Mert nemcsak a polgári perek óriási tömege fog ránk zudolni, hanem egész bizonyos, hogy a háboru után a kriminális emelkedni fog. Köteteket lehetne

arról írni, hogy az évek óta dúló háboru mi-ként változtatta meg az emberi lelket és az erkölcsi, de egész bátran mondhatom, a jogi feltételt is. Tagadhatatlan, hogy bizonyos szabadság, egy tekintetlenebb és korlátlanabb, a civilizáció ledöntött korlátai által nem gátolt felkeltése alakult ki az enyémnek-tiednek és igen nagy munkájába kerül a bíróságoknak, hogy ezt a társadalmi és nagy nemzetgazdasági bajt irtsák és a törvény korlátai közé tereljék. A leköltök kriminálisítása mellett igen nagy gondot kell fordítanunk a jövő nemzedék, az ifjúság bűnözési hajlamának erős kitejlődésére, amelyre tagadhatatlanul nagy befolyással volt és van a háboru. Kétségtelen, hogy a nemzetnek egyik legnagyobb problémája az ifjúság nevelése és nekünk bíráknak meg kell tennünk mindent, hogy az az értékes erő, a melyet a fiatalság reprezentál, a mi ideá-jisan szép gyermekbíraskodásunk segítségével a nemzet részére áldásosan hasznosítsák.

— A megélhetési viszonyok, a gazdasági erők eltolódásai új szempontokat állítanak a bíró elé és mindazok az intézmények, amelyek a társadalmi osztályok jogviszonyait szabályozták, szeretetteljes és lelkiismeretes támogatásukra számíthatnak.

— A csendes és intenzív munka embere vagyok, eddig sem törekedtem arra, hogy sokat szerepeljek a nagy nyilvánosság előtt és ezért amit magam elé tűztem, amikor az aradi törvényszék elnöki állását elfoglaltam, csak a jövőben elért eredmények megvilágításánál mutatkozhatnak majd helyeseknek, vagy helyt nem állóknak.

Alaptőke leszállítás a háboruban.

(A nagyváradi tábla ülése.)

Az Aradi Közlöny tudósítottól.

Arad, július 20.

A nagyváradi ítélőtábla olyan kérdéssel foglalkozott tegnap, amely az utóbbi időben különösen a pénzügyi köröket rendkívül élesen foglalkoztatja.

A kormány tudvalevőleg rendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja, hogy a részvénytársaságok a legutóbbi három évben kiadott üzleti nyereséggel az idén nagyobb nyereséget adjanak részvényeseiknek. A rendelet intenciója az, hogy a részvénytársaságok nagy háborus jövedelmét ne vonhassák el az adózás elől. A részvénytársaságok a rendelet megjelenése óta úgy szoktak eljárni, hogy új részvényeket adnak ingyen a részvényeseiknek, leszállítják az alaptőkét stb. szóval találnak ügyesen módot arra, hogy mégis elutassák a busás jövedelmet részvényeseikhez.

Egy tett egyik aradi iparvállalat is, amely azzal az indokkal, hogy megfelelő vagyonnal és tartalékkal ugyanis rendelkezik az üzem folytatásához, elhatározta, hogy 200.000 korona alaptőkéjét leszállítja felére és az elvont összeget bizonyos részvények bevonása ellenében kiadja a részvényeseiknek. A pénzügyigazgatóság nyomban észrevette ezt a transzakciót s amikor a közgyűlési határozatot az aradi törvényszéknek bemutatják, az a határozatot hivatalból meg is semmisítette, mert az ide-onatkozó miniszteri rendelet szerint a köz-

mány a tőkevisszafizetést is megtiltotta, ha az magasabb, mint a legutóbb 3 évben bármelyikében kiadott nyereség.

A vállalat felelőse tegnap tárgyalta ezt az ügyet a nagyváradi tábla Imrik Péter elnökelete és Kapos L. Miklós referálása mellett. A tábla a törvényszék végzését megsemmisítette és a részvénytársaság közgyűlési határozatát jóváhagyta. A tábla ugyanis kimondja, hogy az említett kormányrendelet csupán az évi üzleti nyereségből előálló tőkevisszafizetést tiltja meg, ellenben nem változtatja meg, illetve nem helyezi hatályon kívül a kereskedelmi törvény 209. szakaszát, amely jogot ad minden részvénytársaságnak, hogy alap-tőkéjét — amely nem a mozdalmi üzleti nyereségből állt elő — leszállítsassa.

Sertésarok maximalása Aradon.

(Hat korona 92 fillér a sertés piaci ára, — húscs korona a zsir.)

Az Aradi Közlöny tudósítottól.

Arad, július 20.

Arad város ármegállapító bizottsága ma délután Várjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, hogy a kormány legutóbb kiadott rendeletének értelmében a sertés húc és zsir árát Aradon maximalálja. A város a maximalis előtt felkérte az aradi ipar és kereskedelmi kamarát, hogy adjon a maximalásra vonatkozólag véleményét a városnak. A kamara ma küldötte meg a véleményét és ennek alapján állapította meg a bizottság az árakat.

Az ülésen Zubor Andor előterjesztette a kamara véleményét, melyet elfogadásra ajánlott.

(Nagybani eladásnál.)

Bármilyen súlyú sertésnek levágásánál és eladásánál a vagás súly kilogrammjára 6 korona 80 fillér, ha az eladás istalóbol vagy szállásból történik. Ha az eladás a vásártéren történik a vágósúly kilogrammjára 6 korona 92 fillér. Ezen legmagasabb árak magukba foglalják a sertéseknek a rakodó állomásig jutásával járó összes költségeket.

A nyers disznózsir és minden nemű friss sertés húc eladásánál a termelő és a viszont eladó közt forgalomban egy méterháza 760 korona. Az olvasztott disznózsir eladási ára a termelő és viszonteladó közt való forgalomban egy méterháza tiszta súlyért 852 korona.

(Kicsinyben való eladásnál.)

A húc kilója (7 korona, kaja): 7 korona 20 fillér. Szalonna porc (olvasztani való) 8 korona 40 fillér. Szalonna porc nélkül 8 korona 60 fillér. Haja 8 korona 80 fillér. Füstölt és paprikas szalonna 8 korona 60 fillér. Minden neven nevezhető csomaga szalonna 9 korona. Nyers debreceni korbász 8 korona 60 fillér. Szarvas nazi korbász vagy lóti debreceni 10 korona. Nyers sonka (egyben) tisztított 9 korona. Főtt sonka egyszóron 12 korona, zsir 9 korona. Sütni való korbász 7 korona 20 fillér. Sonka szeletelve 14 korona. Füstölt 8 korona. Vadász és sonka korbász 8 korona 60 fillér. Disznósajt I. rendű 6 korona 30 fillér. Disznósajt II. rendű 3 korona 30 fillér. Kocsányanus (tej, lap és bőrke együttesen) zsiger (tűdő, máj, vese) füstölt nyers csomók vagy nyelű 4 korona. Füstölt nyers kaja 8 korona 20 fillér. Füstölt lapocka, tarja, vagy oldal 7 korona 40 fillér. Húska véres, májas, vagy tűdő 4 korona.

A bizottság a javasolt maximalisat elfogadta és kimondta, hogy a fentebbi árakat a további szükséges intézkedés maximalisa. Zubor Andor t. b. főjegyző javaslatára kimondta a bizottság, hogy minden hentes a disznózsir nyolcvan százalékat, akár mint zsir, akár mint olvasztani való szalonnát köteles forgalomba hozni. A maximalis árak már vasárnap legnek lettek.

Nem jöhet a Times a külföldre.

(Nagy angol lapok megrendszabályozása.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 20.

Rotterdam. A hollandi posta hurokai között, hogy az angol postaminiszter által kibocsátott tilalom folytán némely újságok és folyóiratok kivitele nem engedhető meg. A tilalomban kizárólag ellenzéki és békebarát lapokról van szó. Így például Labour Leadernek, New Age-nak, War-Office katonai folyóiratnak és a Timesnek kivitelét betiltották, mert a lapok fejtegetései kedvezőtlen benyomást kelthetnek a nemlegeseknél és használtnak az ellenségeknek.

A Times a következő „próságokkal” mulattatta például az angolokat a legutolsó héten.

(A diplomata majom.) Több angol lap tért az Poincaré elnök és felesége egy különös kalandjához. Az elnök és neje rendszerint sétájukat végezték az Elysée kertjében, midőn a fasor egyik hajlásánál hirtelen egy óriási majomra bukkantak, mely olyan mozdulatot tett, mintha rájuk akarna rohanni. Midőn kiáltásukra a szolgák elősiettek, a majom felkúszott egy magas fára. Megállapították, hogy az állat Rotschild Henrik báró tulajdona, kinek palotája közvetlenül az Elysée mellett van. A báró fajtájának ritkasága miatt hozta magával az állatot afrikai utazásából. A majom azonban nem hagyta magát a fáról lecsalogatni, úgy látszik nem akart az Elysée-pótlávozná addig, míg az elnökkel meg nem ismerkedik. (Talán afrikai honfitársairól akart felvilágosítást kérni az elnöktől, akiket a németek legyverve elé dobtak. Szerk.) Végre is sikerült tekerte órét egy szomszédos kávéházban megtalálni, aki nagynehézségek után visszavitte kalitjába a diplomata alfürokkal rendelkező majmot.

(Kitchener és Fitzgerald házaspár.) Kitchener lord titkárának Fitzgerald ezredesnek Afrikában igen értékes birtokokat ajándékozott. Ugy az ajándékozó, mint a megajándékozott tudvalevőleg elpusztultak a Hampshire-n. Hogy az afrikai birtokot el ne veszítsék, Fitzgerald ezredes örökösének tehát kellene bizonyítani, hogy Fitzgerald titkáré Kitchener lordot, azaz, hogy a miniszter hamarabb fulladt meg, mint az ezredes. Ez azonban nagyon nehezen fog menni, sőt alighanem lehetetlen is lesz. Nekünk angoloknak van egy törvényünk, amely intézkedik oly esetekben, amikor valamely házaspár szerencsétlenség következtében együtt pusztul el. A törvényhozó úgy okoskodott, hogy az asszony, aki gyengébb, mint a férfi, előbb lehel ki a lelkét. Ha a házastársak egymást tették meg örökösül, akkor az egész örökséget a férj örökösei kapják. Fitzgerald ezredes hulláját megtalálták ugyan, de a tetem megvizsgálásából nem nyertek tájékoztatást arra: vajjon mi érte a Hampshire elcsúszását.

(Anglia tartja ki az ententeot.) London. A Timesnek kábelezik Newyorkból: Az ottani pénzemberek számítása szerint a négyesszövetség 1917. március 31-ig körülbelül 20 milliárd márka erejéig rendelt Amerikából élelmiszert, municiót és hadianyagot — Anglia számára.

(Minden fa sirkeresztekre.) A külföldi fabenyomással folytonos megszakításai miatt s mert sirkeresztekre minden rendelkezésünkre álló fakészleteinket elhasználtuk, ha ez tovább is így tart, az a veszély fenyeget bennünket, hogy erdőink teljesen kipusztulnak. Ehhez járul, hogy Oroszország a háború után évekig nem lesz abban a helyzetben, hogy munkásságát úgy organizálja, hogy nekünk a háború előtti mennyiséget szállítsa. Franciaország mar csaknem teljesen kimerítette fakészleteit, hogy a katonai követelményekkéle eleget tegyen s ma-mojnap maga is szükségét fog szénvedni, különösen, ha a német agyua még egyelőre nagyüzemi erdőséget tartolnak. Az amerikai transzport hiányai miatt nagyon is korlátozott. Minden erővel arra kell tehát törekednünk, hogy Anglia erdősítését azonnal megkezdjük.

(Reszeg katonák.) Milyen az angol kores-mákban este 10 óra után sommitale „námorosító italt” kímérni nem szabad, a koresmarosok egy saját készített, ugynevezett „artatlan sör”-rel segítettek a dolgon, amely nem tartalmazhat 2 százaléknál több alkoholt. Ezt a „sört” július 10-óta szabad a söröződeknek eladni s a koresmarosoknak az ugy nevezett „mos órák”-alatt este 10-től éjjel 1/2-ig kímérni. Csak azon csodálkozunk, hogy az a sok reszeg katona, akiket a rendőrség összetegdos, miért hivatkozik másnap reggel a rendőrkapitány előtt artatlanságára és az „artatlan sörre”?

(Lakóbb az amulett mint a hadvezér.) Sok frontról hazatérő katona a hájától való megmenekülését az amulettje és vele a hadvezére számíjjára írja. Ezek az amulettek részint ritkaságokkal, részint csúszással tűnnek ki. Egy ír katona, ki az utóbbi nehéz harcokból egy fejsebbel került ki, a „szerencsét hozó” kuriozitásokból a következő gyűjteményt tartja magánál:

- Egy mocsártölgy ágat.
- Egy francia leánytól leirt imádságot.
- Egy elszaradt lónere levelet.
- Egy szent koporsójának a szilánkját.

Sok katona amulettje szülőik, testvérek és menyasszonyok ajándéka. Ilyenek: ojom, szarularagások, ritka kőves, érmek, állatfogak, Rendszerint azonban restelnek a katonák ezekről beszélni. Dublinban tartóztattak egy asszonyt, aki ellopott el oltárterítőt, hogy apró darabokban eladja a matrózoknak.

TANÜGY.

(—) Ahol a tanárok választják az igazgatójukat. Békéscsabáról jelentik: A csabai Rudolf-főgimnázium kormányzó bizottsága tegnap délután tartott fontos ülést, melynek legtöbb tárgya az igazgató választás volt. Az ülésen Sailer Vilmos dr. főgimnáziumi felügyelő elnököt, a ki bejelentette, hogy Bukovszky Jánosnak, az intézet igazgatójának mandátuma lejárt és a tanári kar törvényadta jogánál fogva titkos szavazással első helyen Rell Lajos dr., második helyen pedig Balás Adám tanárokat jelölte az állásra. A jelölés

alapján a bizottság egyhangulag Rell Lajos dr-t választotta a főgimnázium igazgatójává. Egyben a bizottság nagy elismeréssel adózva Bukovszky János csaknem negyedszázados igazgatói érdemeinek, neki a tiszteletbeli igazgatói címet adományozta és megnagyta illetményei esorbítatlan évezetében.

Csak a szerződéshez hű felet vedi a bíróság.

(A nagyváradi tábla ítélete egy aradi fatermelő ellen.)

Aradi Közlöny tudósítónk.

Nagyvárad, július 20.

A keserves fainség és a velejáró enormis áremelkedés folytán tömérdek per keletkezett a nagyváradi bíróságnál különösen a tűzifa adás-vételére vonatkozó szerződések körül. A nagy fatermelők a háborús konjunktúrát végsőkig kihasználva egyszerűen félretették a régi kötésekét s ami lekötött készletük volt, eladták annak, aki többet adott a féért. Az érdekeikben sértett kereskedők pert indítottak a mikor a termelők felléptek kifogásaikkal a bizonyítani kezdték, hogy árvíz, fagy, vagonhiány és mi minden akadályozta a szállítást, többnyire egyezségre léptek. Akad azonban a vevők között olyan is, aki megvarta a végrehajtható ítéletet.

Egy derecskei fakereskedő 50 s egy berettyóújfalui kereskedő 25 vagon lekötött tűzifa szállításának megtagadása miatt perelte Fránci S. József aradi fatermelőt a kinek Biharban volt nagy erdőüzeme. A termelő a vagononként 140—150 koronával szerződésileg lekötött fát nem szállította s mikor parre került a sor, mindössze vagononként 20 korona differenciát ajánlott fel a kereskedőnek, akik az ajánlatot visszautasították.

A nagyváradi kir. törvényszék az aradi céget az 50, illetve 25 vagon fának az eredeti szerződéses áron való szállítására kötelezte. A kir. ítéltábla az ítéletet jóváhagyta.

Különösen érdekes a kir. táblának 1916. P. II. 436-11 számú ítéletébe foglalt elv. jelentőségű megállapítása.

— Ha az eladónak — mondja a táblai ítélet — volt megfelelő mennyiségű faja és rosszhiszeműen másoknak adta el a helyét, hogy régebbi költéses vevőit előgítette volna ki, ez esetben az eladó minden körülmények között köteles az előzőleg kötött adásvétel szerződésnek eleget tenni még akkor is, ha a faára időközben 300—400 százalékkal is emelkedett volna, mert a megfelelő készletet jelen esetben az alperes is magasabb áron adta tovább. Az ekkép szerzett hasznot önmagának tartotta meg s nincs törvényes alap arra, hogy az ily szándékkal eljáró kereskedőt a bíróság a gyengébb féllel szemben védelemben részesítse, mert védelmet csakis a szerződéshez hű fél érdemel, vagy az, ki önhibáján kívül a gazdasági viszonyoknak elvárhatatlan megváltozása folytán menthetetlenül súlyos helyzetbe került. Nem érdemelhet védelmet semmi esetre sem az, aki a napról-napra szökkenő árakat látva, előzőleg kötött szerződésének rovására a meghatározott rendeltetéssel bíró árut másoknak és sokkalta magasabb áron adja el. Ha tehát alperes most 300—400 százalékkal magasabb áron tudná is beszerezni a kérdéses fa mennyiséget, ez kizárólag csakis az ő árhajászu eljárására vezethető vissza és így ő a szerződésnek egészen uelyi állani köteles.

Román jelentések az oroszok bukovinai kudarcairól.

(Besszarábia a borzalmak országa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bukarest, július 20.

Bukarest. Burdujeniből jelentik a bukaresti lapoknak: Tekintélyesebb osztrak-magyar erők tegnap támadást intéztek a Kimpolungtól északra maguknak megerősítéseket készítő orosz csapatok ellen. Az osztrak-magyar csapatok több kilométerrel hátra szorították az oroszokat, Antanasietti ezredet, 22 tisztet és 642 embert eloptak, 18 kocsirakomány municiót, 4 ágyút, 6 gépfegyvert, 5 aknavetőt és 8 kocsit élelmiszeri zsákmányoltak.

Bukarest. A bukaresti lapok szerint Szucsaván az a hír van elterjedve, hogy az osztrak-magyar csapatok visszafoglalták Kimpolungot és Gura-Humora felé nyomulnak előre. Az összes innen érkező hírek szerint a Bukovina déli részében folyamatosan levő harcok az oroszokra nézve kedvezőtlenül alakulnak. Az oroszok kényszerítik a bukovinai lakosságot, hogy sebesültjeiket ellássák és ételmezzék.

Bukarest. A „Bukarester Tagblatt” keddi számában az alábbi irítást keltő leírását olvassuk annak a várakozásnak, amelybe Brusilov tábornok offenzívája az oroszoknak került. A bukaresti lap, a helyszínéről nyert tudósítás alapján írja a következőket:

„Kisenev városa a háború kezdete óta sohasem látott annyi nyomort és iszonyatot, mint most. A narctérről Kisenevig terjedő vasúti vonalak mintha beleszűnnek véve sebesült szállító vonatokkal, amelyek csak gyötrelmes lassúsággal haladhatnak és amelyek naponta alig tesznek meg 50 kilométernyi utat, mivel az egyik nyomon követi a másikat.

Körülzvonat kevés áll rendelkezésre és így a sebesült szállító vonatok többnyire üres, piszacos teheráru kocsikból állanak, részben nyitott nagyon szűken ellátott vaszefonfedővel, amelyekbe a javveszékelt sebesülteteket, felületesen bekötözve bedobálták.

A legtöbb a kemény deszkán fekszik, még szalmát sem adtak alájuk. Nincsen kötszer és gyógyszer, hiányzanak az orvosok, és a betegápolók. Nagyon sok sebesültszállító vonatot egyetlen egy betegápoló kísér és egy ilyen vonatban gyakran 600—700 embert szállítanak.

Számos vasúti kocsiból kifolyik a szenvedők vére.

A sebesültek javveszékeltve kérnek vizet az állomásokon, de csak nagyon keveset lehet közülük felüldíteni, mert nincs, aki a tikkadónak vizet adjon.

A tábori kórházak nem voltak elkészítve erre a roppant támadásra és az embereket minden megfelelő és meg nem felelő helyen kellett elhelyezni. Kisenev egyik iskolájában majdnem 1000 ember fekszik, akiket szorosan egymás mellé a földön ágyaztak el, nagyon kevés szalmán.

A kisenevi közuti vasúti kocsisarnokai-ban, amelyek kevés védelmet nyújtanak a légvonal ellen, körülbelül 1800 sebesült fekszik, akik menő mindössze két orvos és hat

ápoló, illetve ápolóról van beosztva. A Gergely kolostorban 1500 embert helyeztek el; ez a kisegítő kórház csupán 90 ágyval rendelkezik, a többi sebesült a padlózatán fekszik. Még a folyósókon is sebesültek fekszenek. Mindenütt arról lehet meggyőződni, hogy az orosz egészségügyi igazgatás a legtávolabbról sem felel meg fontos feladatának.

Hogy az újonnan érkező sebesültek helyet kapjanak, a félig meggyógyultakat kiengedik, a súlyos betegeket viaszszüldék csapataikhoz. Embereket, akiknek halála órák kérdése volt, egészségesekeknek nyilvánították, csak hogy az új sebesültek helyet kapjanak.

Selyem lesz a jövő divatja.

(A szövet használat korlátozása. — A ruhajegy rendszer következménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, július 20.

A háború hosszúsága, a szükség, amely a szövétárunkban és ruhaanyagokban előállított, anélkül, hogy az elhasznált anyagokat lényeges készletekkel lehetne pótolni, a hatóságokat arra kényszerítette, hogy a textilárak eladásának és előállításának korlátozati szabadságához hozzájáruljon. Először a fonott, szövött és kötöttárakat foglalták le és csak egy bizonyos százalékos mennyiséget engedtek át a szabad feldolgozásnak. Majd a ruházati ipar munkaidéjét egész Németországra korlátozták, szabályozták a munkatartamot és a női ruhák hosszúságát, sőt az 1916. június 10-én kiadott „fonott, szövött, kötöttárak terjesztése tárgyában kiadott szabályrendeletben” a polgári lakosság ruházatában beállított szükségre való hivatkozással bevezették a — ruhajegyet.

Elképzelhetetlen, hogy ez az állami irat és rendelkezés mélyreható változásokat ne idézzen elő a női divat terén. Gondolni kellett arra, hogy a női ruházat szabásában és formájában úgy alakuljon, hogy a meglévő szövetkészlet ennél tovább tartson. Hogy ezzel a kérdéssel mindenki teljesen tisztába jöjjön: a leghíresebb berlini áruházak tulajdonosaihoz, valamint egy egész sor neves női szabóéghoz a következő kérdést intézték: 1. Milyen hatással lesz a szövetkészlet megtakarításáról szóló rendelkezés a női ruhák alakjára? és 2. Milyen lesz a rendelet hatása a divatos szövetanyagokra?

A női ruha formája.

Megkülönböztetendő.

1. A belső részére készítenő tömegárak divatja.

2. A mérték után dolgozó szabóégek divatja, ahol csakis egyes ruhák készülnek.

3. A kültöldre szóló német konfekció árak divatja.

1. Az első kérdésre egy nagy berlini dettalüzlet tulajdonosa a következőkben válaszolt:

— A hölgyvilág most következő téli ruhadívatjára a kiadott rendelet csak elenyészően kicsiny, vagy semmi befolyással nem lesz. Az anyaghasználat az egyes ruhákat készítő női szabóknál nem igen fog változni, ugyanaz marad, mint a tavaszi divatnál. Ezeknél — miután egyes ruhákat állítanak elő — számba

se jön egy fél, vagy egy egész méter szövet-többlet. Másféleképpen áll a tömegben készülő ruha gyártásánál. Itt, miután az anyag értéke abnormálisan felelt, az anyaghasználat redukciójához kell folyamodni. Mindazonáltal a tömeggyártás is igyekszik az uralkodó ízléshez közeledni, mely széles szoknyát ír elő és pedig díszített szoknyát. A téli divat szoknya-kerülete jelentékenyen nagyobb, mint eddig volt. Hogy az előírt szövetmennyiség mégis elég legyen, úgy segítenek a dolgok, hogy a toliet-et, vagy a derekat sokkal inkább mint eddig, olyan szövetekből állítják össze, amelyeket nem foglalt le a hatóság, tehát csipkéből, fátyolszerű anyagból, selyemből, míg a tavaszi divat ezt a részt is ugyanolyan anyagból kívánta, mint amilyenből a kabát és szoknya állott. A jacket is szelesebb lesz aul, mint eddig a mert a hajtókák is szelesebbek lesznek, több szövetet kíván, mint tavaly. Hogy ez kiegyenlítődjen: a szoknyát valamivel szűkebbre szedik, de nem annyira, hogy a szemnek feltűnő legyen. Normális terméű hölgynek ilyen beosztással körülbelül 4 és fél méter anyag lesz elegendő.

Ugyancsak ilyen a véleménye egy nagyban dolgozó bluzgyárosnak is. Ha az anyagkímélet a bluzgyártásban egyáltalán észrevehető lesz: az csakis kis vonásokban fog mutatkozni. Az egyetlen újság, mely a rendelettel kapcsolatos az, hogy az ujjak eszentul háromnegyed hosszúságúak. Miután azonban az ilyen formájú bluzokhoz rendszeren olyan anyagot használnak, mely nem esik a leállítás alá, tehát selymet, csipkét, így reánk a rendelet csak nagyon is kis részben vonatkozik. Egyéb-ként az új divat a háromnegyed hosszúságú karon kívül annyiban különbözik a régitől, hogy álló gallérok helyett lehajított gallérok jönnek. Es végre — nagy divatja lesz az idén a kézzelhimzett bluzoknak, valódi Filletbetétekkel.

A szabók.

A női szabók, akiknek a rendelők szűkebb körét kell ruhával ellátniok, természetesen jóval több szabadsággal rendelkeznek, mint a tömeggyártás. Már csak azért is, miután az ő készítményük jóval felülhaladja a ruhajegy 100 és 80 márkás árait, így a rendelkezés rájuk nem vonatkozik.

Egy nagy szabó üzlet tulajdonosa a következőket mondotta:

„A rendelet arra kényszerít bennünket, hogy elhanyagoljuk a szövétárunkat s a selymet favorizáljuk, mely nem esik a rendelet hatása alá. Ebben természetesen szabad kezünk van a fantáziánkat sem köti meg az anyagkímélet kényszere. A bő selyem szoknyák következnek. Párisban hat méter a szoknyák alsó kerülete s abroncs betétjük van. Ezzel már nagyon közel vannak a sokat emlegetett és bejövendő krinolinhoz. Az ujjak puffosak és szélesek. Németországban ezt nem utánozhatjuk, mert jelenleg nekünk legfeljebb 5 és háromnegyed méter áll rendelkezésünkre s ez nem elég, hogy hasonló szabásban áll-hassuk ki a ruhát. Ki kell azonban fejeznem azt a véleményemet, hogy a szövetkímélet rendelete távósa fog a jövő divat alakulására hatni, mert a szabók kénytelenek lesznek képzeletüket nemcsak a szöveteiben való dukkálásra fordítani, hanem művészi szépségekkel pótolni a hiányzó anyagokat. Es pedig szociális és művészi tekintetben is gyümölcsöző eredmény.

Meghiúsult orosz támadások Dornavatraért.

— Nem tudta átlépni az ellenség a határt. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 20.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik a sajtóhadiszállásról: Az oroszok a legutóbbi napokban erélyes kísérleteket tettek arra, hogy Dornavatra felé előnyomuljanak, azzal a szándékkal, hogy a Jakobénin keresztül vezető országutat megkerüljék és Dornavatrara jussanak. Közök osztagok befészkeltek magukat a Rareo és Diomallo határhegysek erdős részeibe, ahonnan azonban felderítő osztagaink, melyek Jakobeni és Dornavatra környékéről előnyomultak, kiűzték őket. Ez osztagaink nyomában megszállották a határhegyek legmagasabbikának a Diomallonak csúcsát. Az erdős hegyvidék több részén, valamint a román határtól a felső Pruth vidékéig csatározások folynak. Eddigelé is több eredményes kisebb összeütközés és csepaté volt különitényeink s velük szembe küldött orosz osztagok között, melyeknek célja nyilvánvalóan az volt, hogy a magyar határ szorosain keresztül hatoljanak. El kisebb harcoknak nincs nagyobb jelentőségük, mert ezen a terepen nagyobb hadseregek nem tudnak felvonulni.

Kelet-Galiciában az oroszok a Stripa fronton igyekeztek árkaikat megközelíteni. Támadásaik már tüzerségünk tüzelésében megtörték.

Luck környékén a német csapatok az orosz ellentámadások kimerülése után tovább nyomultak kelet felé és az oroszokat a Zliniace falutól északra levő mélyedésen túl vetették vissza. Tovább észak felé nyugalom van.

A Stochod mentén frontunk változatlan, mindenütt balparton van. Az oroszok átkelési kísérleteit mindenütt meghiúsítottuk. A folyó most az erős esőzés miatt megáradt s ez akadályul szolgál az oroszoknak, a kik csak egy helyen egy kanyarulatnál tudták a balparton megvetni lábukat.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A legközelebbi napok világosságát fognak deríteni arra, hogy az oroszok július 15-én féltámadást offenzívájukat milyen mértékben akarják folytatni.

Azzal, hogy itt most csak az ellenségről van szó, épenséggel nem azt akarjuk mondani, hogy csak az oroszok fogják északkeleten a további vállalkozásokat diktálni és hogy az iniciatíva teljesen az ő oldalukon lesz. Gondoljunk arra, hogy passzív védelem és az ellenség háborús cselekedeteihez való alkalmazkodás a háború folyamán még soha sem volt a központi hatalmak hadseregeinek taktikája.

Budapest. Az orosz vezérkar hivatalos jelentése a következő: Sacharow tábornok ügyes vezérése következtében a volhyniai harctéren győzelmet arattunk, melyben 13.000 fo-

ellenséget az alsó Lipa balpartjáról elűztük és Limacsi-Kraenow közt a folyó partján át visszaszorítottuk. Az ellenség által hátrahagyott nagy mennyiségű hadianyagból itélve arra kell következtetni, hogy nagy rendtelenségben vonult vissza. Jelentik, hogy az ellenségtől elvett tizenhét ágyú, közül néhány a Lipától délre az ellenség állásait bombázta. A német foglyokon olyan egyezsérubák vannak, amelyek csapattesteik összerendezését árúják el.

Stockholm. Az *Utro Russkij* jól értesült helyről azt az információt szerzte, hogy az orosz kormány a Lengyelországhoz intézendő manifesztumra a szövetségeseknek a párisi konferencián kifejezése jutatót kívánságára határozta el magát. A párisi konferencián a szövetségesek ugyanis határozottan követelték, hogy a lengyel és a zsidó kérdést oldja meg vegre Oroszország. A konferencián Oroszország részéről résztvevő képviselők a követelésre azzal válaszoltak, hogy ok ebben a dologban nem dönthetnek. Visszateresük után azonban minisztertanács elé került a dolog, mely gyorsan hozta meg határozatát.

Basel. Pétervári jelentés szerint még ebben a hónapban két páncélos és két nem páncélos cirkáló és nyolc nagy torpedonaszád készül el.

H I R E K.

Nem érinti a rendes sorozást a népfelkelő szemle:

Az Aradi Közlöny tudósítói.

Arad, július 20.

Sokat vitatott kérdés az, hogy azok a 21, 22 és 23 éves ifjak, akik most mint népfelkelők szemlén jelentkeztek, tartoznak-e később a szokásos rendes sorozásnál, utóbbi megjeleni. A honvédelmi miniszter most erre nézve rendeletet adott ki és kimondja, hogy a népfelkelő szemle a rendes sorozást nem érinti, vagyis, aki sorozási korban van, az köteles lesz majd a rendes sorozásokon újból megjelenni.

Arra vonatkozólag felmerült kérdés következtében, — mondja a miniszteri rendelet — vajjon az 1892. évi születésű egyének állítási kötelezettsége a bemutatás-szemlére történő elővezetés, illetőleg a teljesítet tényleges szolgálat dacára fennáll-e és vajjon különösen oly egyének, akik felülvizsgálat után „mint mindennemű néptőlke és szolgálatra alkalmatlanok” bocsátottak el, az állítási lejtromból törölendők-e, a cs. és kir. hadügyminiszter ural létrejött megállapodás alapján tudatom, hogy a népfelkelési bemutatás szemlén a véderőről szóló törvény 16. szakaszában szabályozott állítási kötelezettséget nem érintik. Az 1892. évi születésű népfelkelésre kötelezettek tehát tekintettel arra, hogy az 1915. és a folyó évben főszorosas még nem tartatott és így az illetők állítási kötelezettségüknek még nem tettek eleget, az idézett szakasz 1. pontjának utolsó bekezdése értelmében továbbra is állítási kötelezettek.

Ugyancsak állítás kötelezettek maradnak azok az idősebb születésű egyének, akik a tar-

zó egyének, kik állítási kötelezettségüknek még nem tettek eleget, még az esetben is, ha népfelkelési szemlekötelezettségüknek eleget tettek. Ily egyének tehát minél előbb előállítandók.

— **A bizalmi tanács Bécsben.** Bécsből jelentik: Andrassy Gyula gróf és Apponyi Albert gróf tegnap és ma tanácskoztak Burrián István báró külügyminiszterrel. Ma Rakovszky István is Bécsbe utazott.

— **Huszár Béla kitüntetése.** A Franklin-Társulat országoszerke ismert cégvezetője, Huszár Béla, aki a háború kezdete óta mint Vörös Kereszt Egyleti megbízott működik, kitüntetésben részesült. Ferenc Salvator főherceg, a monarchia Vörös Kereszt Egyletének védnökhelyettese, a király nevében, a katonai egészségügy körül a háborúban szerzett különös érdemei elismerésül a Vörös Kereszt Hádikiérményes II. osztályú diszjeivényét díjmentesen adományozta neki.

— **A skagerraki csata sok ezer halottja.** Amsterdamból jelentik: A Telegraph Union tudósítója megbízható helyről úgy értesül, hogy a legutóbbi hét tolyamán az angol kórházakba hatszáz matróz halt meg, akik még a skagerraki csatában sebesültek meg. A tengeri ütközet meghalt matrózainak száma ezekkel együtt kilencezer.

— **Varjassy Arpád szobra.** Ma délelőtt a Varjassy-szobor bizottság Kintzig János főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen Fenyves Dezső beszámolt a gyűjtés eredményéről. Eddig 15 ezer korona áll a bizottság rendelkezésére, de még sok gyűjtőv sorsa ismeretlen. Elhatározták, hogy a szobrot csak a háború után készíttetik el. Megvásárolta a bizottság Rublitzky Géza szobrásznak Varjassy Arpádról készített mellékszobor modelljét háromszáz koronáért. A Kulturpalota kupolacsarnokába szánt mű kivételéről nem határoztak, mert a bizottságban még nem alakult ki egységes vélemény a szobor helyére, alakjára és anyagára.

— **Jó üzlet a háború.** Pétervárról jelentik: A Putilow-művek idei üzleti éve tizenkét millió rubel bruttó nyereséget ért el és részvényenkint tizenöt százalékot fizetnek. 1914. évben a gyár tiszta nyeresége egy és fél millió rubel volt és három százalékot fizetett részvényenkint.

— **Határozás.** Mint részvétellel értesülünk Budapesten elhunyt Fried Vilmos dr. fővárosi kiváló kriminálista, az ügyvédi facultás cenzora, a Lipótvárosi kaszinó titkára stb. stb. Nagyszámu rokonság között Aradon Schwarz/Béla, Hajek A. utóda az elhunytban sógorát gyászolja.

— **Csalás egy orosz kikötő építésénél.** Stockholmból jelentik: Pétervárról jelentik: Az új Murman-kikötő építésénél nagy csalásoknak jöttek nyomára. Hat főmérnököt letartóztattak és Pétervárra szállították, miután kiderült róluk, hogy jelentéseikbe és terveikbe olyan adatokat és tételeket foglaltak, melyek egyáltalán nem léteznek, vagy egyes kiadásokat megsokszorozva tüntették fel.

— **Lengyel nyelvi lap Németországban.** Posenből jelentik: Augusztus 15-én Posenben megjelenik egy nagy lengyel politikai napilap *Gazetta Narodowa* címen. A lap alapítókéje két millió márka.

— **Pacsirta szó ágyutűzben.** A Timesben közli egy a Somme-i csatákban részvett katona, hogy még az iszonyú ágyutűz se hallgattatta el az énekes macarokat, ameddig csak a nap süttött. Minelyt egy kis szünet adott be, azonnal hallatszott a közeli kis erdőből a kakuk hangja. A pacsirták és pinyókák mintha érzéketlenek volna a náboru tüzével szemben. „Évéréim, aki a legkülső árok egyikében feküdt” — írja a katona, gyakran hallotta a csalogány csattogását, mihelyt egy pillanatra abbahagyott az éjszakai bombázás. Az utolsó vasárnapon egy vadgolyó tévesen találtam meg egy tövisbokorban; a fiókák egy csopót se mialazáltak szenvedni a két oldalról jövő tüzszaggató ágyutűz miatt, amely pedig korábban rettentős pusztításokat okozott.

— **Szénjegyek Angliában.** Frankfurtból jelentik: A Daily Mail jelenti, hogy az angol kormány a szénjegyek behozatalát tervezi.

— **Szénhány Spanyolországban.** Genfből jelentik: A szenhány miatt a kormány arra határozta el magát, hogy Spanyolországban a közvilágítást redukálja.

— **Elhunyt bankigazgató.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Györgyey Miklós a Földhitel Intézet igazgatója, akinek nejétől tegnap, mikor térje megátogatására egy bécsi szanatóriumba utazott negyvenezer korona értékű ékszereket elloptak, a szanatóriumban ma reggel megtalált.

— **A tatóji tüzvész.** Genfből jelentik: Athéni távirat szerint a rendőrség azt hiszi, hogy a tatóji tüzvész gyújtogatásból ered. A Venizelos sajtó követeli a vizsgálat adatainak közzétételét.

— **Elpusztult élelmiszer telepek.** Genfből jelentik: Mauridi távirat szerint a valenciai német cégek élelmiszer üzleteit tüzvész elpusztította. A kár több mint egymillió pezetta. A tűz oka eddig ismeretlen.

— **Az anya és csecsemő védelmi egyesület vezetősége** ma délután Kintzig János főispán elnöklésével tartott ülésén az anyavédő intézet terveit beszélték meg. Az egyesületnél eddig tizennyolc ágyalapítványt létesítettek nemesszivű adakozók.

— **Köszönetnyilvánítás.** Löwy és Herzl wieni cég Goldschmidt Miksa ravatalára szánt koszorú megváltásaként 50 koronát vitt szíves az aradi izr. fuárvaház előjára adományozni, mely nemestelkü adományért hálás köszönettel adózik: az árvaház vezetősége.

— **Értesítés.** Jacobi Gyula vizsgázott fogtechnikus ezúton értesíti a n. é. közönséget, hogy a mai napon Karlsbadba utazott és műterme augusztus 25-ig zárva van. 3786

— **Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Hollos cégnél,** főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

— **A kiadóhivatal izenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben ha az *Aradi Közlöny* valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésük be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát a hiány-

ról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

TARKASÁGOK.

(*Gyors nyelvtan.*) Az önkéntes iskolából Araura hazatért fiatalember mesélt az itt következő esetet. Az önkéntes iskola vezetője — egy szigorú német nyelvű főhadnagy — már az első napon közölte az önkéntesekkel, hogy a német nyelvet tanulják jól meg, mert csak az boldogul, aki tud németül.

A fiúk között alig volt három-négy, aki értette a német beszédet és csak kettő akadt, aki valahogy beszélni is tudott.

A főhadnagy azonban már másnap olyan folyékony német hangon tartott az önkénteseknek előadást, mintha csupa németajku gyerekek lettek volna. Csak természetes, hogy bámulva és érthetetlenül tekintettek körül az önkéntesek. A főhadnagy észrevette zavartságukat és dühösen kiáltott fel:

— Hisz maguk nem is értik, hogy én mit beszélek. On ott a jobb oldalon nem is figyeltek!

— Nem is tudhatom, hogy miről van szó, mert nem tudok németül, — jelentette ki az önkéntes a főhadnagynak.

(*Megtesz, amit megtehet.*) Ugy beszéltek, hogy az itt következő epizód Aradmegyében a pótsorozások alkalmával történt. Az egyik járásban csak kevés százalékka maradt bant a legényeknek. A sorozó orvos beszélgetés közben azt mondja többek között a fiatal főszoigabirónak:

— Főbiró ur! Nem vagyok az eredménnyel megelégedve. Nagyon súlyos anyag került ki az Ön járásából.

A főszoigabiró védekezni próbált és savarában így válaszolt:

— En csak rövid ideje vagyok a járásban. De biztosítom a főorvos urat, ha husz évig lesznek itt, hat kúmb legények állnak a merce alá.

(*H. T.*) A Haditermény Részvénytársaságot tudvalegőleg röviden két betűvel jelzik, *H. T.* A falusi parasztagda emegy a jegyzőhöz és gabonája eladásáról tárgyal vele.

A jegyző megmagyarázza, hogy a termést a *H. T.* veszi meg. A gazda megköszöni a felvilágosítást és felkeresi a falu egyetlen gabonakereskedőjét — a mivel eddig történetesen hadiában állott és így szól hozzá:

— Itt a kezöm! Beküljünk ki, hisz ölég most az ellenség. Hogy veszi meg a buszomat?

A kereskedő határozottan felelve parasztnak:

— Köszönöm, hogy felkeresett, Péter bácsi, de hát én nem vehetem meg a gabonát.

— Hisz magához utasítottak.

— Kicsoda?

— A jegyző ur.

— Csodalom. Pedig ő csak tudja, hogy a termést csak a *H. T.* vásárolhatja meg.

— Hát azé' gyűntem magához.

— Hogy-hogy.

— Ugy, hogy magát *Hirschl, Tobiásnak* hívják...

TORVENYKEZÉS.

§ **Bírói kinevezés.** A király Nyisztor Sandor máriaradnai járásbíró a kisjenői járásbíróshoz VII. tisztelet osztályba sorozott járásbíróvá nevezte ki.

— **Választott bírósági kinevezés.** Az igazságügyminiszter az aradi munkásbiztosítási választott bíróság elnökévé Horvath János aradi kir. törvényszéki bírót, helyettes elnökévé dr. Bozoky Mátyás aradi kir. járásbíró három év távára kinevezte.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest székesfőváros 80 millió koronas kölcsöne.

Arad, július 20.

A székesfőváros közérdekű beruházásainak folytatása céljából 80 millió korona összegű 6%-os kölcsönt vesz fel. E kölcsön 60 év alatt évente kétszer és pedig januárban és júniusban megejtendő sorsolás útján törlesztendő, de a székesfőváros fenntartja magának a jogot arra, hogy a kölcsönt egészben, vagy részben 1921. július 1-től kezdődőleg 6 havi lemondás után visszafizettesse. A kölcsön 200, 1000, 5000 és 10.000 koronas címletekben július 27., 28. és 29-én 95%-os ártályamon kerül kibocsátásra, mely ártályam a sorsolási esély beállításával az aláírók részére mintegy évi 6.82%-os kamatozást biztosít. Az alábbi alkalmával az aláírt összeg 10%-a teendő le biztosítékképen. A jegyzett összeg fele augusztus 5-én, másik fele pedig augusztus 5-től kezdve legkésőbb augusztus 25-ig tiszteendő be.

A kölcsönkötvényekre előnyös feltételek mellett adnak a pénzügyintézet előleget. Az első sorsolás már 1916. október 1-én történik és a kisorsolt kötelezvények 1917. január 1-én kerülnek beváltásra.

Az állandó kamatozása törlesztéses érték kibocsátásának majdnem teljes szünetelése mellett Budapest székesfővárosnak az az elhatározása, hogy sorsolás útján névértékben visszatízítendő 6%-os kölcsönt vesz föl, fokozott figyelmet érdemel mindazok részéről, akik nélkülözhetetlen tőkék biztos, mindamellett előnyös elhelyezését keresik. Tudvalegően éppen most tesszik a képviselőház előtt az a törvényjavaslat, amelynek elfogadása legközelebb várható és amely a székesfőváros kölcsöneinek adó-, bányag- és illetékmentességét állandóan biztosítja, továbbá azok címleteit övédeképességnek és arra alkalmasoknak nyilvánítja, hogy azokba községek, testületek, alapítványok, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, továbbá gyámoltak és gondnokoltak pénzei, ugyancsak hitbizományi és leltéri pénzek gyűmlöcsözően elhelyeztessenek és azok szolgálati és üzleti bizottságok is alkalmasak legyenek.

Tökénnyel a pénzügyi rendkívüli előnyös alakulására és a kölcsönkötvényeknek a tőkés közönségre nézve igen kedvező feltételeire, az új 80 millió koronas jegyzése előreláthatóan szép sikerrel fog járni.

— **Ujabb rendelet a panaszbizottságokról.** A honvédelmi miniszter a szakminiszterekkel egyetértésben rendeletet adott ki, amelyben az ugynevezett panaszbizottságokat állította fel. Ezek a panaszbizottságok a katonai felügyelet alá hajtású ügyek tulajdonosai-

nek visszavételével szemben voltak szükségnek. A kormány ugyanis, bizonyos üzemek folytonosságát biztosítandó, azokat katonai felügyelet és parancsnokság alá helyezte. A munkások nem hagyhatták el helyüket és fejelemileg a katonaságnak voltak alárendelve. A rendelet megváltoztatja a panaszbizottság összetételét és kimondja, hogy ezáltal a bizottságban helyet foglal a honvédelmi miniszter által kijelölt elnök, a kereskedelemügyi és a pénzügyminiszter egy-egy képviselője, továbbá a munkaadók és a munkások egy-egy kiküldöttje. Bármely munkás előterjeszheti panaszát az üzemben kirendelt katonai parancsnoknál, aki hatádektalanul a panaszbizottsághoz köteles a panasz elvittatni. A panaszbizottság hatásköre pedig kibővül, amelynyiben a bizottság ezáltal nem javaslatot intéz a miniszterhez, hanem saját hatáskörében késedelem nélkül végérvényesen határoz és ha szükséges, a helyszínen jár el. Kiszámi üzemekben azonban nincs panaszbizottság, hanem minden panasz döntés végett az érdekeit miniszter elé terjesztendő.

SPORT.

+ Az Újpesti Torna Egyesület Aradon, Vasárnap, a hó 23-án jön le az elsőosztályú egyesületek egyik kiváló csapata, az UTE a legjobb összeállításban az ATE. ellen, melynek legutóbbi szép győzelme sportkörökben élelnek meglegedést keltett. Az egész szezon alatt mutatott nagyszemű formája és játéktudása az elsőosztályú csapatok között emelte és ha oly lelkesen fog játszani vasárnap is, még meglepetésszerű eredményt érhet el a hadikupamérkőzéseken is szereplő UTE. ellen. A mérkőzés az óvári sporttelepen lesz megtartva, melyre jegyek elővételben az ismert helyeken már ma kaphatók. 3788

A szerkesztést felel:

Budnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

Uj könyvek.

* A Nő feminista folyóirat legújabb száma kölcsönösen a neveléssel foglalkozó körök figyelmét hívja fel. A magas színvonalu lap júliusi száma valóban a legnagyobb érdeklődésre tarthat igényt. Előfizetési ára félévre 2 50 kor. Muttatványszámot készséggel küld a lap kiadóhivatala: Budapest, V., Mária Valéria-u. 12.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)

Limbek János és fia első m. kir. szab. ércokorsó gyára és temetésrendező vállalata.

Özv. Weil Alajosné szül. Fonovitsch Agnes a saját, ugy gyermekei özv. Végh Józsefné szül. Weil Anna, Mariska és Ilonka, unokája Végh Józsi, valamint a nagyszámu rokonság nevében is, fájdalomtól megtört szívvel jelenti a hön szeretett és felejthetlen jó hitves, illetőleg édes apa, nagypapa, testvér, sógor, nagybácsai és rokon

Weil Alajosnak,

folyó évi július hó 19-én, délután 5^{1/2} órakor, munkás életének 65-ik, zavaralan boldog házasságának 39-ik évében, a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest történt jobblétre szenderültét.

A felejtethet'en kedves halott földi maradványai július hó 21-én délután 4 órakor fognak Szent Pál-utca 9. számu gyászházából a róm. kath. anyaszentegyház szertartással szerint történt beszentelés után, a felső temetőben lévő családi sírkertben az örök nyugalomra elhelyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért f. évi július hó 31-én délelőtt 10 órakor fog a főtiszteendő Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

Pihenése esőndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1916. július hó 20. 21

Kornis Zsigmond és Márton, Arad

mint a

Hadi Termény Részvénytársaság szerződéses bizományosai

vásárolnak

buzát, rozst, árpát és zabot

az ország bármely részéből.

Dispositióval és zsákkal

azonnal szolgálnak.

5794

Telefon szám 918.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

NYÁRI SZINHÁZ

Péntek, 1916. július hó 21-én:

R. Gombaszögi Frida vendégfelleptével:

Kisasszony férje.

Játék 3 felvonásban.

Kezdet este 6 órakor.

Jó családból való leány,
akinek szép írása van
és németül is tud

HAJÓS ÁRPÁD

:: laboratóriumában felvétetik. ::

Ha tyukszeme van és gyötri nagy kin,

A legjobb gyógyszer az Anagallin.

Ara utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utólsó igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangu minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badosók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Bonne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, zson-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-donságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1045

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Uraságok, gazdászok és kereskedők figyelmébe!

Hadi foglyok és munkások részére:

**férfi ruha, bakkanos és
komisz-ingek, lábravalóval**
bármely nagy mennyiségben olcsó
árban kapható.

Herzfeld Gyula

Asztalos Sándor-utca. 2155

5980—1916. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál a f. évi augusztus havi rendes közgyűlésen választás útján betöltendő és a városi szabályzat X. fizetési osztály III. fokozatába sorozott rendőrségi iktatói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1893. évi I. t. c. 19. §-ának második bekezdésében előírt képesítési követelményeket igazoló okmányaikkal felszerelt, valamint a város szolgálatában nem állók egészségi állapotukat igazoló hatósági orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérelmeket hivatalomhoz f. évi augusztus 1-ig beérőleg nyújtsák be.

Arad, 1916. július 19-én.

Varjassy, polgármester.

451—1916. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az eddig Winternitz Jenő által bérelt s a színház épületben levő egy 3 szobás lakásnak 1200 korona évi bér és 50 korona vízdíj mellett, továbbá egy 4 szobás lakásnak 1800 kor. évi bér és 100 kor. vízdíj mellett 1916. évi november 1-től való bérbeadása iránt f. évi július hó 24-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánompanziónál leteendő a kikiáltást az 5% a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezártnak, az árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompanziónak a városi pénztárnál történt befizetését igazoló nyugta mellékelve van, s ha ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnái az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1916. évi július hó 10-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Ocska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyomda részvénytársaság.

tyuk és szerelvények 220 kor. 15. Használható nyomdabetűk és stereotypialapok 280 kor. 16. Nyomdabetűk és stereotypiai lapok ócska anyag alakjában 100 kor.

III. Ón és óntüzetek. 1. Ón 99%-nál nagyobb fémtartalommal, tömbökben, rudakban és hasonló alakban 2000 kor., 2. ón és óntüzetek 96—99% fémtartalommal 1600 kor. 100 kg-ként. 3. Óntüzetek 95%-nál kevesebb fémtartalommal 1 kg. 10 kor. 4. Bádógok, csövek, nyeraöntvények 1 kg. 7 kor. 5. Staniolemez (ónfolia) 1 kg. 21 kor.

IV. Ón és óntüzetekből való tárgyak. (1 kg-ként.) 1. Fedők, kanalak, gyertyatartók 4 kor. 2. Korsók, úrmértékek és egyéb edények 8 kor. 3. Tálak, tányérok, csészék és egyéb háztartási tárgyak 6 kor. 4. Söntestályok 6 kor. 5. Fürdőkádák 8 kor., 6. Csapok és egyéb szerelvények, készülékek alkotó részei és gyertyaöntő formák 7 kor.

A térítési tételek az esetleg szükségessé váló szerelési költségek nélkül értendők.

Ily költségeket külön kell igazolni.

A jelen rendeletem életbeléptetése napjával az 1915. évi 4600/eln. 203. 1915. számú rendeletem első részének 19—28. tételiszámaitól és annak H. részének 5. és 6. pontjaitól foglalt térítési tételek hatályukat veszítik.

Arad, 1916 július hó 20.

Grešn, főkapitány.

100 waggon tűzifa Ia.

kapható

3728

Indrei Jánosnál Czebe, p. Kőrösbánya.

Harminchatodik évfolyam.

Kormos Alfréd lapja:

MAGYAR KERESKEDŐK LAPJA

vállalkozók és iparosok lapja melléklettel.

A „Magyar Kereskedők Lapja” hetenként 8—4 ivnyi terjedelemben jelenik meg. A „Magyar Kereskedők Lapja” üzleti tudósításai elsősorú forrásokból valók és a legújabb kereskedelmi hírekről főleg a „Magyar Kereskedők Lapja” útján lehet értesülni.

A Magyar Kereskedők Lapja

előfizetési ára rendes mellékleteivel együtt félévre 10 korona, negyedévre 6 korona. Előfizetések a kiadóhivatalba:

Budapest, V., Sas-utca 13. szám intézendők.

14607—1916.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ny 7938/eln. 20b. 1916. sz. rendelkezései a hadiszó gatlásokról szóló 1912. LXVIII. tc. 24. §-a alapján hadicélokra igényt tartó ólomért és óntért, valamint az óntüzetekért, továbbá az ólom és óntárgyakért a következő térítési tételeket állapította meg:

I. Ólom. (100 kg-onként) 1. Új lágyólm (tömbökben, rudakban és hasonló alakban) 85 kor. 2. Ocska ólom 70 kor. 3. Ólomlemez, drót, lap, tábla, cső és új öntvény 120 kor.

II. Ólomtárgyak. (100 kg-ként) Ólom súly, gölyő, használatban lévő öntvény alátételap 85 kor. 2. Vitorlások ólomgerincel 100 kor. 3. Vitorlások ólom balasztjai 70 kor. 4. Új tömitő gyűrűk ólomból 120 kor. 5. Használt tömitő gyűrűk ólomból 70 kor. 6. Új ólomzárak (plombák) 120 kor. 7. Ocska ólomzárak 70 kor. 8. Új, még nem használt cső-lygók, vödörök, kádák, kazánok, egyéb készülékek, edények és ólombetétek, amennyiben ezek nem egyszerű ólomöntvények 140 kor. 9. Még nem használt accumulator lapok 120 kor. 11. Használt accumulator lapok 50 kor. 12. Kamarák ólombeépítésre 150 kor. 13. Új, még nem használt szivattyúk és szerelvények 280 kor. 14. Használt szivattyú-

Értesítés!

Az

„Ibolya Doré”

készítmények a mai naptól kezdve a következő árakban kerülnek forgalomba:

Ibolya Doré-crém 1 tégely	K. 1-50
Ibolya Doré-szappan 1 drb	K. 1-50
Ibolya Doré-tej 1 üveg	K. 1-50
Ibolya Doré-hőigypor 1 dob.	K. 1-50

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legsebb állanó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

Hajfestő

a „Melogen”. Ára 2-40 korona.

Szörvesztő-Depilator. El kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasításai 1 korona.

A lelti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** Győrszer-tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapították 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/6 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Kellomes

és tiszta erdei lenyóllat a leg-egészségesebb a szobalevegő fel-frissítésére és tisztítására. Egy üveg ára 1 kor. 20 fillér. Házau Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 8711

Tiszteztés

fiatal nőt melyik komolyabb ur-ember segítene ki zavart helyzetéből. Levelet „Nem bánja meg” jellegre a kiadóba jelleve kér. 8774

Maniürözéses

körömpaszta, lakkok, porok, vízek, reszelék, otlók, csipetők, polszo-irok, stb. nagy választékban. Házau Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 8711

GYOGYASZAT.

Máma-szőrp

a legfinomabb válogatott szepes-egyi málnából. Egy üveg 1 kor. 60 fillér, 1 kilo 3 kor. 60 fillér. Házau Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 37 1

As ancol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-tele fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógy-szertár. 12

ALKALMAZÁST KERES.

16 jáhriges

deutsches Mädchen sucht Stelle zu 1-2 Kindern. Adresse in der Administration. 8788

Fenstárnoke

ajánkozik uri leány, kinek gyakorlata van. Szives föl-szólításokat „Megbízható 8781” jellegre továbbít a kiadóhivatal. 8781

Deutsches Fräulein

mit Klavierkenntnissen, sucht Stelle als Erzieherin zu 1 oder 2 Kindern. Adresse in der Administration des Blattes. 8746

Vizsgázott gépész

cséplésre, rézre vagy pénzért, ajánkozik szonali belépésre. Stahl Mátvás, Óvár-tér 2. 8777

Gép- és gyorsíró

alkalmazást keres. Cím a kiadó-ban. 8778

ALKALMAZÁST NYER.

Kisasszony,

aki a gépirásban teljes jártassággal bír, alkalmazást nyer. Cím a kiadóhivatalban. 3785

Keresünk

hosszabb gyakorlattal bíró, az összes vezérművekről vizsgázott gépészt, ki „Diesel” motorhoz, világyvilágításhoz, valamint összes gépész- és lakatosmunkához ért. Ki hasonló minőségben nagyobb malomban alkalmazva volt, előnyben részesül. Szives megkereséseket „Iparvállalat” jellegre a kiadóba kérünk. 3780

Jomegjelenesü

intelligens urak, kik Aradmegyében ismerősek, felvétetnek az Augustus Gyorssegélyalap Had-biztosítási Osztályánál. Vidéki képviselők is ajánkozhatnak. Jelentkezés csak délelőtt a Fehér Kereszt-szálló portájánál. Írásbeli ajánlatok is ide küldendők. 3779

Intelligens

israelita házvezetőnő, ki egyszer-mind társalkodónő és a beteg-ápoláshoz is ért, kerestetik magános urnőhöz Makóra, hol negy-cseléd is van. Bővebb felvilágosítást nyújt: Löwenstein Mórné, Mskó, Deák Ferenc-u. 3673

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fín, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhiva-talban.

LAKÁST KERESNEK.

November 1-re,

esetleg korabbra is a város beite-rületén 3 szobás modern lakást keresek. Lakás címetek a kiadóba kérek. 4700

8-10 szobás

lakást több évi bérlapra keresek, mely lehet földszint és emelet. Ajánlatot „Intézet” jellegre a ki-adóba kérek. 3782

KIADÓ LAKÁS.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmeztárnál.

INGATLAN.

Szabó utca 20. számú

sarokház, melyben jóforgalmu ve-gyeskereskedés van, trafik- és italmérési engedéllyel, betegsége miatt eladó. 4600

Keresek

több magánházt megvételre a belvárosban, vagy a belváros kör-nyékén. Ajánlatokat kér Vágó, Szabadság-tér 1. 8769

Magánház

Közép- és Aulich-utca sarkán szabad kézből eladó. Értekezni Schweidel József-utca 2-8. 8758

Magánház,

szép tiszta, minden kényelemmel ellátva, virágos udvarral és gyümölcs-kerttel, a városháza közelé-ben, eladó. Cím a kiadóhivatal-ban. 8762

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy

jókarban levő bicikli jutányos áron eladó. Kiss Ernő-utca 10. 3775

Jókarban levő

4 drb. boroshordó kötél eladó. Mi-kos-u. 28. szám. 3765

Befőtthoz

való pergament papírt ajánl Färber Lajos óg 8669

Prima rezgálio

kapható Paikó Lázár szőlőgazda-ságában, Pankotán. 8783

Az új házirendről

alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésé-ben és könyvnyomdájában, Sza-badság-tér 1. Telefon 308. 611

Eladó gépgarnitúrák.

Egy nyolc lőerejű Clajton-garnitúra 1800 koronáért, egy Magyar állami hat lőerejű garnitúra, egy nyolc lőerejű garet-kaszán és Clajton-csépítő, egy tíz lőerejű fogasrend-szerű magyar állami gyárimány magánjáró garnitúra, kazánal, szántani is lehet, olcsón eladók. Gépek mind üzemben vannak. Bő-vebbet Onyika Mihály kereskedő-nél, Nadab. 8702

KÜLÖNFÉLE.

Pályázati hirdetmény.

Az Aradi íz. lét. nőegylet és nép-könyha vezetősége meghirdetett elnöke, végvári báró Neuman Fürst Márta emlékére létesített alapít-vány 1. évre esedékes kamataira pályázatot hirdet. A pályázati kér-vények 1. é. aug. hó 1-ig az egye-gylet elnökségénél nyújtandók be. Arad, 1916. július 15. 8776

Hip-Hop

új patkány- és egéirtószert, fejtül-mul minden eddig létező gyárt-mányt, hatása gyors és biztos, házi állatokra nem veszélyes. Kap-ható 1 és 2 koronás dobozokban Házau Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 8711

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer Hehs gyógyszer-esz tyukszem tapassa. A legmeg-egyszerűbb tyukszem a tapasz pár-napi használata után leválik, a gyötörő fájdalom azonnal megszű-nik. Ára 50 fillér, Hehs gyógy-szertár, Földes gyógyszer-tár Arad.

As Anusol

aranyér kupokat mindenben pó-tolják a Haemorrhoidal-kupok, azo-nos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógy-szertár Arad. 12

Permetező-

Javitások,

Patent

kutszivattyuk,

Patent

borszivattyuk,

Patent

tüzifecskendők,

Patent

kályhacsövek,

a legnagyobb fűtőanyag megtaka-ritással

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

Arad. Rákóczi-utca 27.

Szesz-

palinka, szilva, törköly és rumot jutányos árakért közvetít

Schwarz Pál

Arad, postafiók 15. 3764

Gépolajok,

Gépfaggyú,

Kocsikenőcs,

Kőclaj,

Szappan,

Gyertya,

Gyuta,

Szóda,

Keményítő,

Raffia

állandó nagy raktár.

Hubert József

Arad, Szabadság-tér. Telefon 262. sz.